

System Kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Słomnikach

I. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

1. **Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe zapewnienie:**
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi standardami rynkowymi.
2. **Na funkcję kontroli składają się:**
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
3. **Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:**
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli – powiązania celów, o których mowa w art. 9c ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.
4. **Organizacja systemu kontroli wewnętrznej**
 1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej, zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):
 - 1) pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii.
 - 2) druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne w, mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii;
 - 3) trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS..

II. Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej.

1. **Rola Zarządu Banku w ramach systemu kontroli wewnętrznej:**
 - 1) projektuje, wprowadza oraz zapewnia we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w ramach dwóch linii obrony, a także współpracując z trzecią linią obrony realizowaną na mocy Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z niezależnym Pionem Audytu.
 - 2) zapewnia funkcjonowanie jednolitego systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
 - 3) zapewnia ciągłość działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwą współpracę wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracę ze stanowiskiem ds. zgodności oraz komórką audytu usytuowaną na mocy odrębnych przepisów w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, a także zapewnia dostęp pracownikom tych jednostek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych,

- 4) określa kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- 5) określa rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środki naprawcze i dyscyplinujące,
- 6) zatwierdza kryteria wyodrębniania procesów istotnych i listę procesów istotnych wyodrębnionych przez Bank oraz odpowiada za opis ich powiązania z celami ogólnymi prawa Bankowego;
- 7) zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej
- 8) ustanawia zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określa rolę jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za opracowanie projektów mechanizmów kontrolnych, ich zatwierdzenie i wdrożenie oraz za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku
- 9) ustanawia zasady niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmujące weryfikację bieżącą i testowanie
- 10) zapewnia funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisanie zadań związanych z zapewnianiem jej funkcjonowania;
- 11) ustanawia zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania
- 12) określa zasady okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez system kontroli wewnętrznej oraz statusie podjętych działań naprawczych
- 13) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności,
- 14) akceptuje Politykę zgodności w Banku Spółdzielczym, Regulamin funkcjonowania stanowiska ds. zgodności;
- 15) zapewnia niezależne usytuowanie stanowiska ds. zgodności, określa w sposób formalny uprawnienia i obowiązki pracownika na stanowisku ds. zgodności, jak również niezależność
- 16) raportuje do Rady Nadzorczej, nie rzadziej niż raz w roku, o sposobie wypełnienia swoich zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej;

2. Rola Rady Nadzorczej w ramach systemu kontroli wewnętrznej:

- 1) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w Banku;
- 2) zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
- 3) zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
- 4) zatwierdza propozycje Zarządu Banku w przedmiocie zasadniczej struktury organizacyjnej Banku;
- 5) dokonuje rozwoju, oceny i optymalizacji zasad ładu korporacyjnego;
- 6) dokonuje co najmniej raz w roku oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku;
- 7) zatwierdza Politykę zgodności w Banku Spółdzielczym, Regulamin funkcjonowania stanowiska ds. zgodności;
- 8) Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej na podstawie informacji otrzymywanych od Stanowiska ds. zgodności, Audytu Wewnętrznego, Zarządu Banku, Komitetu audytu oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 9) Rada Nadzorcza informuje Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS o wynikach oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w formie uchwały;
- 10) Rada Nadzorcza powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest przedstawianie Radzie Nadzorczej swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających Radzie Nadzorczej podjęcie decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej, zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej;

3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej

1. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w banku obejmuje ocenę adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, zapewnienia zgodności oraz niezależną ocenę dokonaną przez audyt wewnętrzny realizowany na mocy zapisów Umowy Systemu Zrzeszenia BPS.
2. Przedmiotowa ocena dokonywana jest w formie uchwały Rady Nadzorczej w oparciu o ustanawiane przez Zarząd, przyjęte przez Radę Nadzorczą kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej m.in. na podstawie:
 - 1) Informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej
 - 2) Ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta
 - 3) Wyników audytu zrealizowanych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS
 - 4) Raportów przedstawianych przez stanowisko ds. zgodności
 - 5) Wyników oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji dokonywanej przez KNF
 - 6) Stopnia realizacji celów strategicznych Banku,
 - 7) Osiągnięcia zakładanych założeń finansowych na dany rok, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony
 - 8) raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli

- 9) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty spoza Banku
3. Przy dokonywaniu oceny, należy w szczególności zwrócić uwagę na poniższe kwestie:
 - 1) Skuteczność działań podejmowanych w celu ograniczenia wystąpienia nieprawidłowości krytycznych i znaczących,
 - 2) ilość błędnie, nieadekwatnie zaprojektowanych mechanizmów kontrolnych,
 - 3) skuteczność raportowania o nieprawidłowościach krytycznych i znaczących,
 - 4) ilość reklamacji i skarg od klientów Banku
4. Z uwagi na fakt, że Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony oraz uwzględniając zapisy Ustawy o bankach spółdzielczych, III linia obrony (tj. audyt wewnętrzny) jest realizowana przez Spółdzielnię. W związku z tym ocena adekwatności i skuteczności III linii obrony jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.